

**TÜSSİDE Teknoloji Stratejiler ve Dijital İş Modelleri Odak Alan Lideri Sayın
Sertaç Yerlikaya,
Değerli Meclis Üyeleri,
Saygıdeğer Meslek Komitesi Başkanları,
Değerli Katılımcılar...**

Eylül ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor, hepinizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama, bu ay içerisinde Sanayi Bakanımızın katılımı ile Ar-Ge Merkezi'ni açan "Prometeon Türkiye" firmasını kutlayarak başlamak istiyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Her ay olduğu gibi, ekonomik değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

2021 Yılı II. çeyrek büyüme oranımız → + % 21,7

Geçen yılın ikinci çeyreği tüm dünyada pandeminin etkisinin en fazla hissedildiği dönem olmuştur.

Bundan kaynaklı baz etkisinin devreye girecek olmasıyla çift haneli büyüme oranları göreceğimizi bekliyorduk.

Bu oranla, verisi açıklanan ülkeler arasında ikinci çeyrekte en fazla büyüyen ikinci ülke olduk.

2021 ikinci çeyreğinde ülkelerin büyüme oranları;

Birleşik Krallık → % 22,2

Türkiye → % 21,7

Hindistan → % 20,1

İspanya → % 19,8

Meksika → % 19,5

Fransa → % 18,7

Macaristan → % 18,1

İtalya → % 17,3

Şili → % 17,2

Kolombiya → % 17,0

Portekiz → % 15,5

İsrail → % 15,0

Belçika → % 14,9
Kanada → % 12,7
ABD → % 12,2
Polonya → % 11,1
Rusya → % 10,3
Hollanda → % 10,0
Almanya → % 9,4
Çin → % 7,9
Japonya → % 7,6
Finlandiya → % 7,0
Norveç → % 6,1
Güney Kore → % 5,9

Sektörlerin katkısı;

Tarım → % 2,3
Sanayi → % 40,5
İmalat sanayi → % 43,4
İnşaat → % 3,1
Hizmetler → % 45,8

Harcama bileşenleri;

Hanehalkı tüketimi → % 22,9
Devletin nihai tüketim harcamaları → % 4,2
Gayrisafi sabit sermaye oluşumu (yatırımlar) → % 20,6
-Makine ve teçhizat yatırımları → % 35,2
-İnşaat yatırımları → % 12,2
Mal ve hizmet ihracatı → % 59,9
Mal ve hizmet ithalatı → % 19,2

Çeyreklik bazda baktığımızda, birinci çeyreğe göre büyüme oranı → % 0,9

*sanayi → % 1,2
*hizmetler → % 2,1
*tarım → - % 1,8
*imalat sanayi → - % 0,8
*inşaat → - % 1,5

*Yılı, yüzde 9-12 arası bir büyüme oranıyla kapatabileceğimizi düşünüyoruz.

Ağustos ayında;

*İhracat → 18 milyar 912 milyon dolar (+ % 51,8) (En yüksek ağustos)
2019 ağustosa göre artış → % 43,2 (2019 ağustos → 13 milyar 222 milyon dolar idi.)

Ağustos ayında, Avrupa'ya çalışan firmaların planlı duruşları ve çip sorunu nedeniyle tarihi rekor seviye değil ama yüksek bir değer geleceğini bekliyorduk.

Burada temmuz ayından ertelenen talebin de etkisi olduğunu düşünüyoruz. Biliyorsunuz temmuzda 9 günlük Kurban Bayramı tatili vardı.

Geçen yıl Kurban Bayramı Ağustos ayında idi.

Rekabetçi kurun da etkilerini görüyoruz.

İhracatı desteklemesi açısından TL'nin daha fazla değerlenmemesi gerektiğini düşünüyoruz.

*Ağustos itibariyle yıllık ihracatımız → 207 milyar 469 milyon dolara yükseldi.

İhracatta son on iki aylık döneme baktığımızda on tane rekor gerçekleşme var.

Bunlardan dört tanesi tüm zamanların en yüksek seviyesi, altı tanesi de içinde buldukları ayların en yüksek seviyesi.

(Ekim, aralık, mart, haziran → tarihi rekor / eylül, ocak, şubat, nisan, temmuz, ağustos → o ayın en yüksek değeri)

Son dört ayın en az ikisinde 20 milyar dolar ve üzerinde ihracat gerçekleştireceğimizi bekliyoruz.

Miktar bazında ihracatımız ;

Ağustos → 15 milyon ton (+% 30,4) (2020 ağustos → 11,5 milyon ton idi.)

2019 ağustos ayına göre artış → %27,1 (2019 ağustos → 11,8 milyon ton idi.)

Ocak-ağustos → 115,4 milyon ton (+ % 20,3) (2020 ocak – ağustos → 95,9 milyon ton idi.)

*İthalat (ağustos) → 23 milyar 218 milyon dolar (+ % 23,8)

Alt kalemlere baktığımızda;

*Yatırım (Sermaye) malları → + % 14,4

*Hammadde (Ara mallar) → + % 27,9

*Tüketim malları → + % 5,1

*Dış ticaret açığı (ağustos) → 4 milyar 306 milyon dolar (-% 31,7)

*İhracatın ithalatı karşılama oranı (ağustos) → 81,5'e yükseldi.

Kocaeli Gümrüklerinden aldığımız verilere göre ağustos ayında İlimizde üretim yapan firmaların;

İhracatları → 3 milyar 683 milyon dolar (2020 ağustos → 1 milyar 817 milyon dolar)

-Kocaeli gümrüklerinden yapılan → 1 milyar 929 milyon dolar

-Kocaeli dışındaki gümrüklerden yapılan → 1 milyar 754 milyon dolar

İthalatı ise → 8 milyar 845 milyon dolar (2020 ağustos → 3 milyar 276 milyon dolar)

-Kocaeli gümrüklerinden yapılan → 4 milyar 720 milyon dolar

-Kocaeli dışındaki gümrüklerden yapılan → 4 milyar 125 milyon dolar

Temmuz ayında yıllık Cari Açık → 27 milyar 832 milyon dolara geriledi.

(Yıllık cari açıkta haziran ayına göre 1.3 milyar dolarlık iyileşme var. Haziran → 29,1 milyar dolar idi.)

Aylık açık → 683 milyon dolar

Cari açığındaki iyileşmede hizmetler gelirlerinin artan katkısı etkili.

Hizmet gelirleri → 2 milyar 948 milyon dolar (2020 → 295 milyon dolar idi.)

Ağustos ayında da yıllık cari açığındaki gerilemenin devam edeceğini bekliyoruz.

(Dış ticaret açığındaki gerilemenin etkisi ve turizm gelirlerinin geçen yılın üzerinde gerçekleşecek olmasıyla)

Reel efektif döviz kuru (ağustos) → 62,89

(Temmuz → 61,23 idi.)

Endeksin 100 olması durumunda dolar ağustos ayında → 6,06 TL

Ağustos dolar → 8,4767 TL idi.

Dolar bugün → 8,45 TL

ÜFE bazlı REK ise (ağustos) → 79,83

(Temmuz → 76,51 idi.)

Endeksin 100 olması durumunda dolar ağustos ayında → 8,2608 TL

Enflasyon verilerine baktığımızda ağustos ayında;

TÜFE → % 19,25 (aylık → + % 1,12)

ÜFE → % 45,52 (aylık → + % 2,77)

Kurdaki gevşemeye rağmen ÜFE beklenenden yüksek gerçekleşti.

Bu yükselişin nedeni → hammadde fiyatları ve emtia artışları.

ÜFE ile TÜFE arasındaki fark → 26,2 puana yükseldi.

ÜFE'den kaynaklı maliyet baskısının, önümüzdeki dönem tüketici fiyatlarına yansımalarını görebiliriz.

Ancak, ekim-kasım aylarında hem ÜFE, hem TÜFE'de geçen yılki yüksek oranlardan kaynaklı baz etkisiyle gerilemeler olabileceğini düşünüyoruz.

Ağustos ayı kapasite kullanım oranı;

*Türkiye → yüzde 77,1

(Geçen yıla göre 3,8 puan / temmuz ayına göre 0,4 puan arttı.)

*Kocaeli → yüzde 71

(Geçen yıla göre 2,5 puan / temmuz ayına göre 0,7 puan arttı.)

Sanayi Üretimi (temmuz-yıllık) → + yüzde 8,7

Aylık → - % 4,2

Aylık bazdaki gerilemede, Kurban Bayramı tatilinin dokuz güne uzatılmasının etkisinin görüldüğünü düşünüyoruz. Ağustos ayında artışlar göreceğimizi bekliyoruz.

Yıllık artışa sektörlerin katkısı;

*İmalat sanayi → % 7,9

*Ara malı → % 13,6

*Dayanıklı tüketim malları → % 4,6

*Orta-düşük teknolojili ürünler → % 8,8

*Sermaye malı → - % 2,5

*Yüksek teknolojili ürünler → - % 8,1

İşsizlik oranı (temmuz) → yüzde 12,0

(Geçen yılın aynı ayına göre 2,4 puan geriledi / Haziran ayına göre 1,4 puan yükseldi.)

Toplam çalışan sayısı;

2021 Temmuz → 28 milyon 730 bin kişi

2020 Temmuz → 26 milyon 379 bin kişi

2019 Temmuz → 28 milyon 517 bin kişi

2018 Temmuz → 29 milyon 265 bin kişi

Çalışabilir nüfus 2018'den 2021 Temmuz'a → 3 milyon arttı.

İstihdam edilenler → 535 bin kişi azaldı.

Çalışan sayımızın daha yüksek seviyelerde olması gerektiğini sürekli dile getiriyoruz.

Yabancı sermaye çekilmesiyle ekstra istihdam yaratılabileceğini düşünüyoruz.

Atıl işgücü (Potansiyel işgücü ve işsizler) → % 23,6

(Geçen yılın aynı ayına göre 2,6 puan geriledi / Haziran ayına göre 1,2 puan artı.)

Değerli Üyeler biliyorsunuz 2022-2024 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program 5 Eylül 2021 tarihli mükerrer Resmî Gazete’de yayımlandı.

OVP hedeflerine bakarsak,

	2020	2021	2022	2023	2024
Büyüme(%)	1,8	9,0	5,0	5,5	5,5
Kişi başı Gelir(\$)	8.597	9.489	9.947	10.703	11.465
İşsizlik Oranı(%)	13,2	12,6	12,0	11,4	10,9
İstihdam (Bin Kişi)	26.812	28.641	29.918	31.036	32.152
İhracat (Milyar \$)	169,6	211,0	230,9	242,0	255,0
İthalat (Milyar \$)	219,5	258,0	282,7	294,0	309,0
Dış Ticaret Dengesi	-49,9	-47,0	-51,8	-52,0	-54,0
Cari Denge(Milyar\$)	-37,3	-21,0	-18,6	-13,5	-10,0
Cari Denge/GSYH(%)	-5,2	-2,6	-2,2	-1,5	-1,0
TÜFE (%)	14,6	16,2	9,8	8,0	7,6
Bütçe Dengesi	-175,3	-230,0	-278,4	-290,2	-294,0

Sayın Yerlikaya ve Değerli Meclis Üyeleri,

Bildiğiniz üzere, pandemi sonrası tasarlanan yeni dünya düzenindeki normalleşmenin yeşil ve dijital olması planlanıyor.

Ülkemizin en büyük ticaret partneri olan AB de, ekonomisini döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde modernize ediyor.

Bu çerçevede; AB; dijitalleşme ve yeşil ekonomiyi "ikiz hedef" olarak benimsiyor.

COVID-19 kurtarma planında açıkladığı 750 milyar Euro'luk yardım paketinde de AB, toparlanmanın yanı sıra Yeşil Mutabakat ve dijitalleşmeye yönelik yatırımlara öncelik vererek istihdam ve büyümeye katkı vermeye planlıyor.

*Avrupa ekonomisinin bu hızlı değişimine ayak uydurabilmemiz,

*mevcut pazarları koruyabilmemiz ve

*AB pazarında giderek artan rekabet ile baş edebilmemiz için AB'nin yeşil ve dijital dönüşümünü kapsayan bu yeni politikasına uyum sağlamamız ülkemiz açısından da elzem hale geliyor.

Bu kapsamda yeni normale uyum sağlamak ve gelecekteki yeniliklere göre değişime hazır olmak için en etkili yol, şüphesiz doğru şekillendirilmiş bir Dijital Dönüşüm programından geçiyor.

İşletmelerde, üretim ve hizmet süreçlerinden yeni pazarlara erişime, satın almadan markalaşma alanlarına kadar çok geniş bir yelpazede dijital dönüşümden bahsetmemiz mümkün.

Bu dönüşüm, üretim ekonomisinde rekabet gücü, sürdürülebilirlik, katma değeri yüksek ürün ve hizmet üretmek anlamına da geliyor.

Aslında pandemi döneminde üretimden, ticarete; alışverişten, eğitime birçok alanda dijitalleşmenin hızı oldukça arttı.

Hatta dijitalleşme konusunda 10 yıl içinde olması beklenen gelişmeler neredeyse birkaç ayda gerçekleşti.

Bu kapsamda teknolojinin getirdiği imkanları kullanarak sürece hızla adapte olabilenler, zararlarını minimize edebilmeyi başardılar.

Tıpkı dijital dönüşüm gibi Avrupa Yeşil Mutabakatı da, ekonomimizin ve KOBİ'lerimizin rekabetçiliğinde kaldıraç etkisi yaratacaktır.

Fakat bu kapsamda uygulanacak sınırdaki karbon düzenleme mekanizması; ülkemizi ve sanayimizi doğrudan etkileme potansiyeline sahip.

Bir ülkenin kendi Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)'i varsa, karbon emisyonlarını vergileyebilecek ve tahsil ettiği vergileri de, ithal mal, AB'ye girerken mahsup edilebilecektir.

Ancak bir ülkede böyle bir düzenleme yoksa vergi doğrudan sınırdaki AB'ye ödenecektir.

Bu nedenle "Karbon fiyatlaması sistemini" tasarlamak önemlidir.

Çin, Temmuz ayında, ilk aşamada kömür ve doğal gazdan elektrik üreten 2600 şirketi kapsayan kendi ETS sistemini kurup işletmeye başladı. ETS'yi işletme hazırlıklarını ise 2017 yılından beri sürdürüyor.

AB'ye ithal edilen ürünlere konacak vergiyi kendisi toplamak için bir adım attı. Buna göre kirletenler artık karbon emisyonu için ton başına 7,5 dolar bir ücret ödeyecekler.

Atlantik'in iki yakasında yeni bir ticaret bölgesi şekilleniyor ve Çin değişime intibak ederek, pazarlarını korumaya çalışıyor.

Türkiye, 2026'dan itibaren AB'ye yılda 771 milyon Euro karbon vergisi ödeyecek. (Bu hesap demir-çelik, alüminyum, çimento, enerji ve gübrede ton başına verginin 50 Euro olacağı varsayımına dayanıyordu.)

Tüm sektörlerle genişletirsek, yılda AB'ye sınırdaki ödememiz gereken vergi, ihracatımız aynı kalırsa, yaklaşık 2 milyar dolar olacak.

Üstelik karbon maliyeti güncel AB ETS fiyatlarına göre belirlenecek. Fiyatlar 2021 yılı başında 30 Euro civarındaydı, bugün 60 Euro'nun üzerinde. 2026'yı siz hesap edin.

Bu durum, ihraç mallarımızın fiyatını artırarak Türkiye'nin rekabet gücünü olumsuz etkileyecek bir maliyet. Bununla birlikte, Türkiye AB ekonomisinin ve hatta G7 ekonomisinin ayrılmaz bir parçası. İhracatımızın yüzde 60'ı G7 ülkelere gidiyor.

Durum sadece ithal mallara sınırdaki vergi ile sınırlı değil. Yeni ürün standartları içinde karbon ayak izi de olmazsa olmaz koşullar arasına eklenecek.

Bu sebeple burada birkaç noktayı özellikle vurgulamak istiyorum.

* Dijital dönüşümü, yeşil ekonomik dönüşümle birlikte ele almalıyız.

*Paris İklim Anlaşması ile ilgili pozisyonumuzun tekrar değerlendirilmesi ve belirsizliğin giderilmesi iş dünyamız açısından hayati öneme sahiptir.

*Yeşil Mutabakata uyum sağlanması noktasında KOBİ'lere sağlanacak teşviklerin bir an önce tasarlanması gerekiyor.

*AB ile uyumlu Emisyon Ticaret Sisteminin kurgulanması ve hayata geçirilmesi gerek.

*Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının enerji ve kaynak yoğun sektörlerimize etkileri senaryolar bazında modellenmeli ve yol haritaları hazırlanmalı.

*Sanayicilerimizin, AB ile uyumlu olacak şekilde karbon ayak izi ölçümlerinin hızlıca yapılması ve belgelendirme sürecine ilişkin teknik kapasitemizin güçlendirilmesi gerekiyor.

*Dijitalleşme konusunda da belirlenen ulusal stratejilerimizin geç kalmadan hayata geçirilmesi gerekiyor.

Yeşil Mutabakata uyumun AB ile başlatılan pozitif gündem ve Gümrük Birliği'nin modernizasyon süreci açısından da önemli olduğunu hatırlatmak isterim.

Aylık faaliyetler...

18 Ağustos → 15. Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı'nı Meclis Başkanımız Sn. Hasan Tahsin Tuğrul ile ziyaret ettik. Aselsan Genel Müdürü Sn. Haluk Görgün ve Hava Kuvvetleri Komutanı Sn. Hava Orgeneral Hasan Küçükakyüz ile görüştük.

20 Ağustos → T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Lütfi Elvan'ın katılımıyla gerçekleşen "Kocaeli İş Dünyası Buluşması" programına moderatör olarak katıldım.

27 Ağustos → T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Sn. Mustafa Tuzcu başkanlığında düzenlenen "Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu - Özel Sektör İstişare Toplantısı"na TOBB ve İKV adına katıldım.

30 Ağustos → Sayın Valimiz Seddar Yavuz ve eşi hanımefendi Selda Yavuz'un ev sahipliğinde düzenlenen 30 Ağustos Zafer Bayramı kabul törenine katıldım.

31 Ağustos → Kocaeli Kartepe Hipodromu'nda Kocaeli Sanayi Odası adına düzenlenen koşuyu Meclis Başkanımız ve Yönetim Kurulu Üyelerimizle katıldık.

(4 yaş ve üstü yaşlı İngiliz atlarına mahsus kum pistte 1700 metre mesafeli koşu)

3 Eylül → TOBB Başkan Yardımcısı olarak sorumlu olduğum "TOBB Deprem ve Afet Çalışma Grubu Toplantısı"nda; ülkemizde yaşanan afetlerle ilgili TOBB tarafından gerçekleştirilen yardımlar, 'Sağlam KOBİ' projesi ve afetlere hazırlık için yapılacak çalışmalarını görüştük.

4 Eylül → İstanbul Venedik Sarayı'nda gerçekleşen, İtalya Cumhurbaşkanı gibi önemli konuşmacıların olduğu ve "İtalyan Davos'u" olarak bilinen "AB'nin ve Euro Bölgesi'nin Geleceği" başlıklı panele TOBB Başkanımız Sn. Rifat HİSARCIKLIOĞLU'nu temsilen katıldım.

6 Eylül → Sayın Valimizin katılımı ile KSO Dumlupınar Ortaokulu'nda 2021-2022 eğitim-öğretim yılının açılışını gerçekleştirdik.

Törende 175 öğrenciye tablet, toplamda 680 öğrenciye ise okul çantası ve kırtasiye malzemesi dağıttık.

*Aynı gün, TOBB Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu, Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Sayın Faruk Kaymakçı, Avrupa Komisyonu Üyesi Sayın Oliver Varhelyi ve AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Sayın Nikolaus Meyer-Landrut'un bir araya geldiği çalışma yemeğine katıldım.

7 Eylül → TSE'nin ev sahipliğinde düzenlenen 'Standartlara Yön Ver-Standardizasyon Semineri'nde açılış konuşması yaptım.

9 Eylül → T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sn. Mustafa Varank'ın katılımlarıyla gerçekleşen, Kartepe'de faaliyete başlayan Prometeon Yeni Ar-Ge Merkezi açılış törenine katıldım.

Açılış sonrasında Sayın Bakanımız ve protokolle, Bekaert Kartepe Çelik Kord San. Tic. A.Ş.'yi ziyaret ettik.

14 Eylül → TOBB ve Fransız İş Adamı ve Sanayiciler Derneği (MEDEFi) işbirliği ile düzenlenen "Yeşil Mutabakat Konferansı"na katıldım.

Değerli üyeler, biliyorsunuz her yıl Sektörel Performans Ödül Organizasyonunu düzenliyoruz.

Son başvuru tarihi → 5 Kasım

Ödül organizasyonuna katılımınızı bekliyoruz.

Sözlerime son verirken, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.